

8. klass

Matemaatika

Õpitulemused	Õppesisu
<ul style="list-style-type: none"> • Teab mõisteid ja korrastab hulkliikmeid; • arvutab hulkliikme väärtuse • teeb arvutusi täisarvudega, kümnendmurdudega, harilike murdudega (s.h. segaarvudega). 	Hulkliikmed Hulkliige. Hulkliikme väärtuse arvutamine <i>hulkliige, kakslige, kolmlige, hulkliikme kordaja, korrastatud hulkliige</i>
<ul style="list-style-type: none"> • Liidab ja lahutab hulkliikmeid, kasutab sulgude avamise reeglit; • korrutab ja jagab hulkliikme üksliikmega. 	Hulkliikmete liitmine ja lahutamine ning korrutamine ja jagamine üksliikmega <i>sulgude avamine</i>
<ul style="list-style-type: none"> • Toob teguri sulgudest välja; • korrutab kaksligeid. 	Hulkliikme tegurdamine ühise teguri sulgudest väljatoomisega <i>hulkliikme tegurdamine</i> Kaksligeite korrutamine
<ul style="list-style-type: none"> • Leiab kahe üksliikme summa ja vahe korrutise $(a + b)(a - b) = a^2 - b^2$; • kasutab valemit mõlematpidi, s.t. teab, et $(x + 2y)(x - 2y) = x^2 - 4y^2$ ja $a^2 - 9b^2 = (a + 3b)(a - 3b)$. 	Kahe üksliikme summa ja vahe korrutis <i>ruutude vahe</i>
<ul style="list-style-type: none"> • Leiab kaksligeite ruudu $(a + b)^2 = a^2 + 2ab + b^2$, $(a - b)^2 = a^2 - 2ab + b^2$ • teab, et $(-a - b)^2 = (a + b)^2$, $(a - b)^2 = (b - a)^2$, $(-a + b)^2 = (b - a)^2$. 	Kaksligeite ruut <i>kaksligeite ruut, summa ruut, vahe ruut</i>
<ul style="list-style-type: none"> • Korrutab hulkliikmeid, piirdudes juhtumiga, kus kolmliget on vaja korrutada kolmligeitega. 	Hulkliikmete korrutamine Kuupide summa ja vahe valemid, kaksligeite kuup tutvustavalt
<ul style="list-style-type: none"> • Tegurdab avaldist kasutades ruutude vahe ning summa ja vahe ruudu valemid. 	Hulkliikme tagurdamine valemite kasutamisega.
<ul style="list-style-type: none"> • Teisendab ja lihtsustab algebralise avaldise. 	Algebralise avaldise lihtsustamine

<ul style="list-style-type: none"> • Avaldab kahe tundmatuga lineaarvõrrandist ühe tundmatu teise kaudu; • viib kahe tundmatuga lineaarvõrrandi normaalkujule. 	<p>Kahe tundmatuga lineaarvõrrand <i>kahe tundmatuga lineaarvõrrand, selle normaalkuju</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • Kujutab graafiliselt kahe tundmatuga lineaarvõrrandit ja leiab graafikult selle lahendeid; • tunneb ära kahe tundmatuga lineaarse võrrandisüsteemi; • lahendab kahe tundmatuga lineaarvõrrandisüsteemi graafiliselt nii käsitsi kui ka programmi GeoGebra abil. 	<p>Kahe tundmatuga lineaarvõrrandisüsteem Kahe tundmatuga lineaarvõrrandi graafiline esitus <i>graafiline kujutis-sirge</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • Lahendab kahe tundmatuga lineaarvõrrandisüsteemi liitmisvõttega. 	<p>Liitmisvõte</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Lahendab kahe tundmatuga lineaarvõrrandisüsteemi asendusvõttega. 	<p>Asendusvõte</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Selgitab definitsiooni mõistet; • teeb vahet defineerimisel (mõiste sisu lühike ja täpne avamine) ja kirjeldamisel; • defineerib paralleelseid sirgeid, teab paralleelide aksioomi. 	<p>Geomeetria. Paralleelsed ja lõikuvad sirged Definitsioon. Aksiom <i>definitsioon, defineerimine, algmõiste, aksiom, paralleelide aksiom</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • Selgitab teoreemi, eelduse ja väite mõistet. 	<p>Teoreem. Teoreemi eeldus ja väide <i>teoreem, teoreemi eeldus, teoreemi väide, tõestamine</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • Näitab joonisel ja defineerib lähisnurki ja põiknurki. 	<p>Kahe sirge lõikamisel kolmanda sirgega tekkivad nurgad <i>lähisnurgad, põiknurgad</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • Teab sirgete paralleelsuse tunnuseid ning kasutab neid ülesannete lahendamisel. 	<p>Kahe sirge paralleelsuse tunnused</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Joonestab, defineerib välisnurga; • kasutab kolmnurga välisnurga omadust; • leiab kolmnurga puuduva nurga kahe etteantud nurga järgi, leiab võrdhaarse kolmnurga tipunurga alusnurga järgi ja vastupidi. 	<p>Geomeetrilised kujundid Kolmnurga välisnurk, selle omadus Kolmnurga sisenurkade summa <i>kolmnurga sisenurk, välisnurk</i></p>
	<p>Kolmnurga kesklõik, selle omadused</p>

<ul style="list-style-type: none"> • Joonestab ja defineerib kolmnurga kesklõigu; • teab kolmnurga kesklõigu omadusi ja kasutab neid ülesannete lahendamisel; • leiab kesklõigud kolmnurga külgede järgi ning ka vastupidi– oskab leida külgi kesklõikude järgi. 	<i>kolmnurga kesklõik</i>
<ul style="list-style-type: none"> • Defineerib ja joonestab trapetsi; • liigitab nelinurki; • joonestab ja defineerib trapetsi kesklõigu; • oskab leida trapetsi pindala ja ümbermõõtu; • teab trapetsi kesklõigu omadusi ning kasutab neid ülesannete lahendamisel. 	<i>Trapets. Trapetsi kesklõik, selle omadused trapets, trapetsi alus, trapetsi haar, võrdhaarne trapets, täisnurkne trapets, trapetsi kõrgus, trapetsi alusnurk, trapetsi kesklõik</i>
<ul style="list-style-type: none"> • Defineerib ja joonestab kolmnurga mediaani, selgitab mediaanide lõikepunkti omadust. 	<i>Kolmnurga mediaan. Mediaanide lõikepunkt ehk raskuskese, selle omadus kolmnurga mediaan, raskuskese</i>
<ul style="list-style-type: none"> • Joonestab etteantud raadiuse või diameetriga ringjoone arvuti-programmiga; • joonestab etteantud raadiuse või diameetriga ringjoone sirkliga; • leiab jooniselt ringjoone kaare, kõõlu, kesknurga ja piirdenurga ; • teab seost samale kaarele toetuva kesknurga ja piirdenurga suuruste vahel ning kasutab seda teadmist ülesannete lahendamisel. 	Hulknurkade sarnasus <i>Kesknurk. Ringjoone kaar. Kõõl. Piirdenurk, selle omadus kesknurk, kõõl, kaar, piirdenurk</i>
<ul style="list-style-type: none"> • Joonestab ringjoone lõikaja ja puutuja joonestusvahenditega; • joonestab ringjoone lõikaja ja puutuja arvutiprogrammi abil; • teab puutuja ja puutepunkti tõmmatud raadiuse vastastikust asendit ja kasutab seda ülesannete lahendamisel; • teab, et ühest punktist ringjoonele joonestatud puutujate korral on puutepunktid võrdsetel kaugustel sellest punktist ning kasutab seda ülesannete lahendamisel. 	<i>Ringjoone lõikaja ja puutuja. Ringjoone puutuja ja puutepunkti joonestatud raadiuse ristseis lõikaja, puutuja, puutepunkt</i>

<ul style="list-style-type: none"> • Teab, et kolmnurga kõigi külgede keskristsirged lõikuvad ühes ja samas punktis, mis on kolmnurga ümberringjoone keskpunkt; • joonestab kolmnurga ümberringjoone käsitsi joonestusvahendite abil ja arvuti abil; • teab, et kolmnurga kõigi nurkade poolitajad lõikuvad ühes ja samas punktis, mis on kolmnurga siseringjoone keskpunkt; • joonestab kolmnurga siseringjoone käsitsi joonestusvahendite abil ja arvuti abil. 	<p>Kolmnurga ümber- ja siseringjoon <i>ümberringjoon, siseringjoon</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • Joonestab korrapäraseid hulknurki – kolmnurk, nelinurk, kuusnurk, kaheksanurk käsitsi joonestusvahendite abil ja arvuti abil; • selgitab, mis on apoteem ja joonestab selle; • arvutab korrapärase hulknurga übermõõdu. 	<p>Kõõl- ja puutujahulknurk, apoteem <i>korrapärase hulknurk, kõõlhulknurk, kõõlkolmnurk, puutujahulknurk, puutujakolmnurk hulknurga apoteem</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • Kontrollib antud lõikude võrdelisust. 	<p>Võrdelised lõigud <i>võrdelised lõigud</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • Teab kolmnurkade sarnasuse tunnuseid ja kasutab neid ülesannete lahendamisel. 	<p>Sarnased hulknurgad. Kolmnurkade sarnasuse tunnused <i>sarnased hulknurgad, sarnased kolmnurgad, sarnasustegur</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • Teab teoreeme sarnaste hulknurkade übermõõtude ja pindalade kohta ning kasutab neid ülesannete lahendamisel. 	<p>Sarnaste hulknurkade übermõõtude ja pindalade suhe</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Selgitab mõõtkava tähendust; • lahendab rakendusliku sisuga ülesandeid– pikkuste kaudne mõõtmise; maa-alade plaanistamine; plaani kasutamine looduses. 	<p>Maa-alade kaardistamise näiteid <i>mõõtkava, kaardimõõt</i></p>